

РЕШЕНИЕ

№ 345

гр. София, 27.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 2-РИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на шести март през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Иво Дачев

Членове: М. Георгиева
Асен Воденичаров

при участието на секретаря Красимира Г. Георгиева
като разгледа докладваното от Асен Воденичаров Въззивно гражданско дело
№ 20231000502684 по описа за 2023 година

Производството е по чл. 258 и сл. ГПК.

С решение № 260928 от 05.07.2023 год., постановено по гр.д.№ 3052/2021 год. по описа на СГС, ГО, 27-ми състав, ЗАД „Армеец“ е осъдено на правно основание чл.432, ал.1 от КЗ да заплати на М. Н. Н. сумата от 180 000 лева, представляваща застрахователно обезщетение за неимуществени вреди от смъртта на дъщеря й Н. М. К., починала вследствие на пътно-транспортно произшествие, станало на 15.07.2018 год., както и сумата от 20 000 лева, представляващи застрахователно обезщетение за претърпените от нея лично неимуществени вреди от същото произшествие, ведно със законната лихва върху главниците, считано от 19.12.2019 год. до окончателното изплащане, като исковете са отхвърлени до пълните предявени размери съответно до 250 000 лева и до 50 000 лева. С решението са разпределени и разноските в производството.

Решението е обжалвано от ищеца М. Н. Н., чрез процесуален представител, в отхвърлителните части, като излага доводи за неправилно приложение на чл.52 от ЗЗД, тъй като определеният размер е занижен с оглед търпените болки и страдания, вследствие смъртта на дъщеря й, а и по претърпените от нея лично телесни увреди. Моли съда да отмени решението в обжалваните части и постанови ново, с което исковете за причинените неимуществени вреди бъдат уважени изцяло. Претендира разноски.

Решението е обжалвано и от ответника ЗАД „Армеец“ в осъдителните части, като отново се излагат доводи за неправилно приложение на чл.52 от ЗЗД, тъй като определените размери

на неимуществените вреди са силно завишени и несъответства на действително претърпените от ищеца болки и страдания, както от загубата на дъщеря си, така и от нея лично. Оспорват изводите на съда, с които е приета липса на съпричиняване от страна на починалата Н. К., като твърдят, че е пътувала в автомобила без предпазен колан и вследствие на това е получила тежката черепно-мозъчна травма, довела до леталния изход. Молят съда да отмени решението в обжалваните части и постанови ново, с което исковете за неимуществени вреди да бъдат отхвърлени изцяло. Претендират се разноските по делото. Въззиваемите взаимно оспорват жалбите на насрещната страна и изложените в тях доводи. Софийският апелативен съд, в изпълнение на правомощията си по чл. 269 от ГПК, намира решението в обжалваната част за валидно и допустимо.

Предявен е иск с правно основание чл.432, ал.1 от КЗ с оглед момента на настъпване на деликта, за репарирание на неимуществени вреди пряко от застрахователя, причинени при пътно-транспортно произшествие, реализирано по вина на водач на МПС, застраховано по риска „гражданска отговорност“.

Ищцата М. Н. Н. е майка на Н. М. К., която е починала в резултат на пътно-транспортно произшествие, станало на 15.07.2018 год. и причинено виновно от водача А. П., който е управлявал товарен автомобил „Опел” с ДК № *****, както и е пострадала лично основание в резултат на същото пътно-транспортно произшествие. Ответникът е застраховател на гражданската отговорност на делинквента. Механизмът на произшествието, противоправното поведение на водача П., преживените болки и страдания от ищцовата страна, вследствие смъртта на дъщеря ѝ и вследствие получените от нея лично телесни увреди, както и причинната им връзка с произшествието са установени от събраните пред първата инстанция доказателства и са безспорни пред настоящата.

С оглед на заявените в жалбата оплаквания, предметът на въззивен контрол се свежда до размера на обезщетението за причинените на ищцата неимуществени вреди и наличието или не на принос от страна на починалата Н. К. за настъпване на вредите и неговото стойностно изражение спрямо този на прекия причинител на увреждането.

Изслушана е пред първоинстанционният съд комплексна съдебно-медицинска експертиза, която съдът кредитира като обективно дадена и неоспорена от страните и от която се установява, че ищцата, вследствие на произшествието е получила контузия на главата, тялото и крайниците; мозъчно сътресение; фрактура на стилоидния израстък на лявата лакътна кост и фисура на 3-та дланна кост на лявата ръка. По спешност охлузванията по лявата киткова става и пукнатата кост на лявата ръка са били почистени и превързани, а пострадалата е била поставена на постелен режим за наблюдение с включена инфузионна, антикоагулантна, седативна, и обезболяваща терапия за два дни - до 17.07.2018 г., когато тя е била изписана от болницата и лечението е продължило амбулаторно с назначени контролни прегледи и обезболяващи лекарства. Установява се, че при пострадалата М. Н. няма остатъчни кожни белези или други увреждания от процесното произшествие, освен отбелязаната „фисура” /спукване/ на базата на 3-та дланна кост на лявата ръка.

Вещите лица дават заключение, че дъщерята на ищцата – Н. К., вследствие на произшествието е получила тежка черепно-мозъчна травма, довела до нарушение на дейността на важни мозъчни центрове и въпреки проведеното реанимационно лечение е довела до настъпилата на смърт. Установяват също така, че починалата е пътувала в автомобила без обезопасителен колан, но са категорични, че дори и при правилно поставен колан, при механизма на произшествието, пътуващата на задната лява седалка Н. К. пак е щяла да получи описаната по-горе черепно-мозъчна травма, тъй като коланът не ограничава движението на главата и шията, затова те винаги остават свободно подвижни.

Пред първоинстанционният съд са разпитани двама свидетели досежно претърпените от ищцата вреди. От показанията на свидетеля В. К. се установява, че в резултат на произшествието М. получила телесни увреди - лявата ѝ ръка кървяла, била счупена на няколко места, дълго се лекувала, но и към момента не била напълно възстановена, тъй като не можела да вдига с нея повече от два килограма. След ПТП и смъртта на дъщеря ѝ състоянието на ищцата се влошило – не можела да спи, сутрин повръщала, станала необщителна, изобщо не се виждала с други хора, дълго време не ходела на работа. М. тежко преживявала смъртта на детето си, тъй като двете били много близки, споделяли си всичко, ходели заедно на лагери и почивки. След загубата на дъщеря си, ищцата ходела всеки ден на гробищата, било ѝ трудно, а и до ден днешен не можела да преживее случилото се.

Свидетеля Н. Д. установява, че съпругът на М. напуснал семейството, когато детето било на 2-3 години, като оттогава за него се грижела единствено майка му. Двете живеели заедно в една стая - студио с отделен санитарен възел и били изключително близки. Заедно почивали през лятото в къщата им на морето, а Н. учела в най-добрите училища, имала най-добрите извънучилищни занимания – плуване, езда. Майката правела всичко най-добро за дъщеря си. След смъртта на детето, ищцата излязла извън контрол, нещата станали трагични. Тя не можела да говори за нищо друго освен за инцидента и за преживения кошмар, казвала, че ще се самоубие. Спряла да общува с други хора, всеки ден ходела на гробищата. И до ден днешен само за това говорела. Ищцата, която имала счупена ръка от катастрофата, ходела на рехабилитация, като това ѝ пречело да работи

Настоящия състав не кредитира така дадените показания от свидетелите досежно счупването на ръката на пострадалата, тъй като същите не кореспондират с приетите по делото доказателства и на заключението на медицинската експертиза, която установява, че такова счупване липсва. Не се установява и причинно-следствена връзка между травмите и невъзможността за полагане на труд.

При определяне размерът на обезщетението въззивният съд съобрази Постановление № 4/23.12.1968 г. на Пленума на ВС и съдебната практика на ВКС, където се приема, че справедливостта като критерий за определяне размера на обезщетението при деликт, не е абстрактно понятие, а предполага винаги преценка при мотивирано изложение, а не изброяване на обективно съществуващи, конкретни обстоятелства. Съдът следва да се ръководи не от субективните възприятия на ищеца за търпените страдания, а да преценява редица конкретни обективно съществуващи обстоятелства като: характер на увреждането,

начин на извършването му, интензитета и продължителността на търпимите болки и страдания, допълнително влошаване състоянието на здравето, причинените морални страдания, осакатявания, загрозявания и т.н., както и възрастта на увредения, общественото му положение, степента на родство и отношенията между пострадалия и близките му, които търсят обезщетение.

В настоящия случай с оглед на събраните и обсъдени доказателства, настоящият състав достига до извода, че първоинстанционният съд е отчетел в достатъчна степен всички обстоятелства, които са от значение при определяне обезщетението за причинените неимуществени вреди, но е достигнал до погрешни изводи относно неговия размер. Установи се по делото от събраните доказателства, че пострадалата е получила леки телесни увреди, изразяващи се в контузия на главата, тялото и крайниците; мозъчно сътресение; фрактура на стилоидния израстък на лявата лакътна кост и фисура на 3-та дланна кост на лявата ръка. Не са налице данни за загуба на съзнание, вследствие на удар. При определяне на обезщетението следва да бъде отчетено, че при пострадалата няма остатъчни кожни белези или други увреждания от процесното произшествие, освен отбелязаната „фисура“ /спукване/ на базата на 3-та дланна кост на лявата ръка.

От друга страна досежно обезщетението за претърпените болки и страдания от ищцата, вследствие смъртта на дъщеря ѝ съдът приема, че загубата на дете и то в такава възраст е непреодолимо и каквато и сума да бъде определена, то тя едва ли би компенсирала липсата му. Установи се по делото, че ищцата сама е отглеждала единственото си дете, била е силно привързана към него, като след смъртта му не можела да мисли за нищо друго, освен за преживения кошмар, не можела да спи, влошило се психическото ѝ състояние, спряла да общува с други хора и да излиза, освен когато ходела на гробищата. Тежко преживявала загубата на дъщеря си, с която били изключително близки, като и до ден днешен продължавала да говори за случилото се.

Съдът след като съобрази събраните и обсъдени доказателства, продължителността на периода през който е търпяла болки и страдания от причинените ѝ телесни увреди, факта на смъртта на дете, възрастта на пострадалата и починалата, икономическите условия в страната към датата на настъпване на ПТП - юли 2018 г., лимитите на отговорност, както и съдебната практика за подобни случаи, води до извод, сумата от 15 000 лева адекватно ще обезщети причинените на ищеца неимуществени вреди, вследствие получените от нея увреди, а сумата от 180 000 лева, адекватно ще обезщети причинените на ищеца неимуществени вреди, вследствие смъртта на дъщеря ѝ Н. К..

При така възприетия размер на обезщетението ще следва да се разгледа другото оплакване, повдигнато с жалбата относно наличието на принос за настъпване на вредите на посоченото основание.

За да е налице съпричиняване от правна страна по смисъла на чл. 51, ал.2 от ЗЗД, пострадалият трябва обективно да е допринесъл за вредоносния резултат, създавайки условия или улеснявайки с поведението си неговото настъпване, независимо дали е действал или бездействал виновно, което виждане е последователно застъпвано в съдебната

практика по приложение на цитираната норма. Релевантен за съпричиняването и за прилагането на посочения законов текст е само онзи конкретно установен принос на пострадалия, без който не би се стигнало, наред с неправомерното поведение на делинквента, до увреждането като неблагоприятен резултат. В този смисъл не всяко поведение на пострадалия, дори и такова което не съответства на предписано в закона, може да бъде определено като съпричиняване на вреда по смисъла на закона, а само това поведение на пострадал, което се явява пряка и непосредствена причина за произлезли вреди би могло да обуслови извод за прилагане на разпоредбата за съпричиняването.

В настоящия случай по делото не се установи с поведението си починалата да е допринесла за настъпване на вредоносния резултат. От заключението на приетата пред първоинстанционният съд комплексна експертиза се установява, че действително Н. К. е пътувала в автомобила без обезопасителен колан, но пък и категорично се установи, че дори и при правилно поставен колан, при механизма на произшествието, пътуващата на задната лява седалка дъщеря на ищцата пак е щяла да получи описаната черепно-мозъчна травма, довела до леталния изход, тъй като коланът не ограничава движението на главата и шията, затова те винаги остават свободно подвижни. Изложеното дава основание да се приеме, че починалата не е допринесла за настъпване на вредоносния резултат и възражението за съпричиняване на това основание следва да бъде оставено без уважение.

Поради несъвпадане в изводите на двете инстанции относно размера на обезщетението на ищцата, вследствие получените от нея телесни увреди, решението ще следва да се отмени за сумата от 15 000 лева, представляваща разликата между присъдената от първата инстанция сума от 20 000 лева и действително дължимото обезщетение от 15 000 лева, като вместо това исковата претенция за разликата да бъде отхвърлена. В останалата си осъдителна част решението ще подлежи на потвърждаване.

По отговорността за разноски.

При този изход на делото следва да се редуцират присъдените пред първата инстанция в тежест на ответника разноски съразмерно на отхвърлената част, като решението следва да бъде отменено за сумата 1 366 лева за осъщественото безплатно адвокатско представителство, представляващи разликата между дължимата сума от 4 894 лева и присъдените 6 260 лева. Решението следва да се отмени и за сумата от 200 лева, дължими от ответника на правно основание чл.78, ал.6 от ГПК, представляващи разликата между действително дължимите 7 800 лева и присъдените 8 000 лева.

При този изход на делото пред въззивния съд, ищеца следва да бъде осъден да заплати на ответника юрисконсултско възнаграждение, което съдът определя на 100 лева, съгласно чл.25, ал.1 от Наредбата за заплащане на правната помощ и въз основа на чл.37, ал.1 от Закона за правната помощ.

По изложените съображения, съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 260928 от 05.07.2023 год., постановено по гр.д.№ 3052/2021 год. по описа на СГС, ГО, 27-ми състав, в частта в която ЗАД „Армеец“ е осъдено на правно основание чл.432, ал.1 от КЗ да заплати на М. Н. Н. сумата от 5 000 лева, представляващи разликата между дължимите 15 000 лева и присъдените 20 000 лева за причинените й неимуществени вреди вследствие получените телесни увреди от ПТП, станало на 15.07.2018 год., както и в частта в която ЗАД „Армеец“ е осъдено да заплати сумата от 1 366 лева дължимо на адв.Д. Ш. адвокатско възнаграждение, представляващи разликата между дължимата сума от 4 894 лева и присъдените 6 260 лева, както и за сумата от 200 лева, дължими от ответника на правно основание чл.78, ал.6 от ГПК, представляващи разликата между действително дължимите 7 800 лева и присъдените 8 000 лева, И ПОСТАНОВЯВА:

ОТХВЪРЛЯ предявеният от М. Н. Н. против ЗАД „Армеец“ иск с правно основание чл.432, ал.1 от КЗ за сумата от 5 000 лева, представляващи разликата над 15 000 лева до 20 000 лева, представляващи застрахователно обезщетение за неимуществени вреди, вследствие получени телесни увреди от пътно-транспортно произшествие, станало на 15.07.2018 година, заедно със законната лихва върху тази сума, считано от 29.12.2019 год. до окончателното изплащане.

ПОТВЪРЖДАВА решението в останалите осъдителни части.

ОСЪЖДА М. Н. Н. да заплати на ЗАД „Армеец“ сумата от 100 лева, представляващи юрисконсултско възнаграждение.

Решението може да се обжалва при условията на чл. 280 от ГПК с касационна жалба в едномесечен срок от връчването му на страните пред ВКС.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____